

in summo templo civitatis Nostrae Meggyes, sub ipsis comitiis generalibus, die octava mensis Februarii anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto [5 II 1576]. Stephanus electus Rex subscripsit. Martinus Berzeviceius procancellarius subscripsit.

A tak my wyższej pomienione rady koronne z przerzeczonymi stany koronnemi, rozumiejąc to być rzecz potrzebną, aby ta przysięga Króla Pana naszego obranego była co naprędzej do wiadomości wszech ludzi przywiedziona, użyliśmy lego mości pana Walentego Dembińskiego z Dembian, kancleża Korony Polskiej, aby te wszystkie listy, których oryginały przy sobie ma, do druku podał¹, a potem każdy exemplarz z nich, dla pewniejszej wiary ręką własną podpisał i pieczęcią swoją zapieczętował i do wszech ziem, wojewodztw i powiatów koronnych, tudzież do wszystkich państw Koronie należących, rozsyłać kazał. Gdzie przy tym wszech wobec starostów i innych namiestników, tak w Koronie iako i w państwach do niej należących, będących, napominamy, abyście wasza mość przerzeczone listy, abo takowe Króla elekta Naszego praw i swobod poprzysiężenia, nie tylko do ksiąg grodzkich wpisać i z nich to ludziom tego potrzebującym wydawać, ale też to wszędzie przez woźne ziemskie iawnie na miejscach pospolitych obwoływać, i wszem do wiadomości przywozić, z powinności urzędów swoich nie zaniechali, i owszem tym którym należy to uczynić, bez wszelkich odwłok rozkazali. Dan z Krakowa, **tertia die mensis Martii** [3 III] anno Domini 1576.

II. OZNAJMIENIE PRZYJAZDU KRÓLEWSKIEGO [5 MARCA 1576 R.]

My rady duchowne i świeckie, także i posłowie ziemscy, mocą uniwersałów naszych z elekcyi warszawskiej, także i zjazdu Andrzeiowskiego, tu do Krakowa sami przez się iako i od braci swej, **cum sufficienti mandato**, na ten akt koronacyi Pana nowo obranego, lego Miłości Pana Stephana Batorego, Woiewody Siedmigródzkiego, także Królewny Jej Miłości Anny, iako o tym szerzej i dostateczniej uniwersały obmawiają (przy których my wedle obowiązków tych, któreśmy wzięli na sumnienie i na uczciwość swą, statecznie stoimy, niwczym ich namniej nie odstępuiąc) tu do Krakowa na dzień czwarty Marca zgromadzeni **generaliter** wszyscy, **singulariterque, singuli**, zgodnie, jednostainie, **nemine contradicente**, tak to waszym mościom wszem oznajmujemy.

Widząc że przez nierychłe dojście spraw i pism naszych do rąk Króla Jego Miłości Elekta naszego, to się stało, że na ten czas Kroi lego Miłość Elekt nasz przybyć żadną miarą do tego aktu koronacyi nie mógł, aby tedy wolnościom naszym i uniwersałom przez nas postanowionym, także elekcyi przez nas uczynionej tym się co nie ubliżyło, widząc to iednak, że Krol lego Miłość Elekt nasz poprzysiężone pacta conventa nam posłać raczył, które po wszystkiej Koronie za pieczęciami i podpisami własnymi ichmościow panów kanclerzow wydacieśmy poruczyli i do druku podali, przez posły nasze z inszemi wszystkimi artykuły od nas lego Królewskiej Miłości podanemi to na ten czas nam dostatecznie opatrzone, i posła swego ad **concludenda caetera** wedle pisem przez nas dla wolności naszych uczynionych, posłać raczył. Widząc tedy być **ex parte pactorum** rzecz wszędzie bezpieczną i pewni już będąc i iści, przyjazdu Króla lego Miłości Elekta naszego, na dzień ósmy Kwietnia. Czego wedle powinności naszej i poruczenia waszmościów wszech tam oczekiwamy, statecznie a niwczym nieodmiennie stojąc przy uniwersalech wyżej omienionych, tak Warszawskim iako Andrzeiowskim. A ktoby iakimkolwiek sposobem chciał temu przeszkadzać a inaczej to deklarować, co iedno iest w uniwersalech naszych opisano, tak z strony koronacyi Króla lego Miłości Pana naszego,

¹ Por.: Stephanus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lituaniae, Russiae, Prussiae etc. Confirmatio generalis omnium iurium, privilegiorum, libertatum Regni Poloniae etc. Litterae significatoriae de electione Annae Infantis in Reginam Poloniae et serenissimum Stephanum in Regem Poloniae 1575. Naznaczenie koronacyi królewskiej. Litterae de praestito iuramento (Kraków 1576).

K. Estreicher dodaje, iż w niektórych egzemplarzach tego druku dodane są jeszcze: Konstytucye sejmu walnego koronacyjnej 1576 (tu publikowane poniżej w p. VII). Por. : Bibliografia Estreichera, cz. III, t. I, og. zbioru t. XII, Kraków 1891, s. 406.

iako i Królewny Jej Miłości i inszych wszystkich rzeczy w tychże uniwersalech omianowanych, tego inaczej rozumieć nie moglibyśmy iedno za krzywoprzysiężcę i za zapamiętnego pocziwości swej. **Actum et datum Cracoviae in conventu omnium ordinum generali coronationis, die 5 Martii anno Domini 1576.** Stanisław Karnkowski biskup Kuiawski ręką własną. Piotr Zborowski wojewoda, starosta generalny Krakowski. Jan Sierakowski wojewoda Lanczycki ręką własną. Valentinus Dębiński **Regni Poloniae cancellarius manu propria.** Petrus Dunin Wolski **vicecancellarius.** Andreas Firley **capitaneus Sandomiriensis nomine et ex commissione omnium nunciorum Regni manu propria.** Jan z Sienna kasztelan ręką własną^a.

III. NAZNACZENIE KORONACJI KRÓLEWSKIEJ [10 KWIEŹNIA 1576 R.]

My rady duchowne i świeckie, także i posłowie ziemscy mocą uniwersalów naszych, na ten akt koronacyi Pana nowo obranego, Iego Miłości Pana Stephana Batorego, Woiewody Siedmiogrodzkiego, tu do Krakowa zgromadzeni, waszmościom wszem oznaimuiemy, a Iego Krolewska Miłość tu do Krakowa w Wielką Srdodę przyszlą [11 IV 1576], **quod felix faustumque sit**, wedle oznajmienia swego, przyiahać raczy, rozumiejąc pod ten czas nie być nic potrzebniejszego i pożyteczniejszego, iedno aby co rychlej koronowan był. Do której koronacyi radzibyśmy byli nic nie mieszkając przystąpili, lecz folgując i chmościom panom radom koronnym i rycerstwu w Wielkim Księstwie Litewskim, aby na koronacyją przybyć mogli i też aby ten akt **solennis** koronacyi do wiadomości wszech obywatelów koronnych doszedł, zdała się nam być rzecz potrzebna po przeszłych prorogacyjach, czas i dzień pewny koronacyi oznaczyć. Jakoż oznaczamy Niedzielę Przewodnią blisko przyszlą [29 IV 1576]. Ktorego dnia, za łaską Bożą ten akt, tak z strony koronacyi Króla Iego Miłości Pana naszego, iako i Królewny Jej Miłości i wszystkich innych rzeczy w tychże uniwersalech omianowanych, niwczym onych nie odstępuiąc i owszem przy nich mocnie stojąc, odprawimy. Które niniejsze uniwersały zleciliśmy ichmościom panom pieczętarzom koronnym, za podpisem i pieczęcią ichmościów wydawać i rozsyłać. Dan w Krakowie dnia 10 miesiāca Kwietnia, roku Bożego MDLXXVI. **Ex commissione senatus et nunciorum terrestrium Regni.**

IV. INNOTESCENTIA STEPHANI REGIS [4 MAJA 1576 R.]

Stephanus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhyniae, Podlachiae, Livoniae ac Princeps Transsylvaniae etc. Omnibus in universum Regni Nostri ducibus, principibus, baronibus, spiritualibus et saecularibus, archiepiscopis, episcopis, palatinis, castellanis, capitaneis, dignitariis, officialibus, iudicibus ac eorum vicesgerentibus, tum proconsulibus, consulibus et quibusvis aliis Regni Nostri magistratibus aut eorum loca tenentibus, caeterisque aliis cuiuscumque conditionis hominibus, ad quorum notitiam hae Nostrae pervenerint litterae, sincere et fideliter Nobis dilectis, gratiam Nostram Regiam.

Sincere et fideliter Nobis dilecti! Factum est divina providentia, cuius nutu et voluntate cuncta gubernantur, et cum liberis ac communibus ordinum huiusce Regni Nostri suffragiis, ad regiam dignitatem evecti, ac per oratores eo nomine ad Nos missos, accersiti essemus, non modo incolumes huc pervenerimus, sed etiam Cracoviae in summo arcis templo, die prima mensis Maii, sacro diademate, Regibus Poloniae imponi solito, inspectante senatu ac terrarum nuntiis, caeterisque ordinibus insigniti et coronati sumus. Quo in loco iusiurandum verbis conceptis iuxta exhibitam Nobis formam de servandis ac manutenendis omnibus libertatibus, praerogativis tam ecclesiasticis quam saecularibus, tam publicis quam privatis, tum etiam legibus, statutis, consuetudinibus etc. praestitimus. Easdem etiam diplomate Nostro (cuius exempla quoquo versus transmitti mandavimus) confirmavimus. Quibus omnibus rite ac de

^a Na końcu skrót: Sta. Criski aro. castr, ra. ca. zal.